Οι θέσεις της ΕΣΗΕΑ επί του νομοσχεδίου για τα πνευματικά δικαιώματα

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Η ΕΣΗΕΑ, με τη στήριξη της ΠΟΕΣΥ και όλων των δημοσιογραφικών ενώσεων της χώρας (ΕΣΗΕΜΘ, ΕΣΗΕΠΗΝ, ΕΣΗΕΘΣτεΕ και ΕΣΠΗΤ) κατέθεσε σήμερα στη σχετική πλατφόρμα τις θέσεις του δημοσιογραφικού κόσμου επί του σχεδίου νόμου με τίτλο: «Ενσωμάτωση: α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων που ισχύουν για ορισμένες επιγραμμικές μεταδόσεις ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και αναμεταδόσεις τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων, και για την τροποποίηση της Οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, β) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των Οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ και γ) της Οδηγίας 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διάνοιας (κωδικοποίηση) – Ρυθμίσεις για την αναπαραγωγή πρόσθετου αντιτύπου από μη κερδοσκοπικές βιβλιοθήκες ή αρχεία, την εφαρμογή των Οδηγιών (ΕΕ) 789/2019, (ΕΕ) 790/2019 και 2016/115/ΕΚ και τη διευκρίνιση του πεδίου εφαρμογής της υποχρέωσης καταβολής εύλογης αμοιβής – Τροποποίηση ν. 2121/1993 και ν. 4481/2017», η Διαβούλευση του οποίου λήγει απόψε.

Ακολουθεί το υπόμνημα:

«**1.** Στην παρ. 4 του άρθρ. 51Β του Ν. 2121 (εισάγεται με το άρθρ. 17 νομοσχεδίου) εισάγεται το ανεκχώρητο του δικαιώματος για τους δημιουργούς- δημοσιογράφους. Θα πρέπει να προστεθεί όμως ότι **η από μέρους των δημιουργών είσπραξη της αμοιβής γίνεται υποχρεωτικά από οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης**. Περαιτέρω, δεν περιλαμβάνονται, και σωστά, οι εκδότες γιατί δεν παρίσταται ανάγκη ανάλογης προστασίας. Επειδή όμως ο νόμος εξαρτά το δικαίωμα των δημιουργών/δημοσιογράφων από το δικαίωμα των εκδοτών θα πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν θα μπορούν οι εκδότες να αντιτάξουν στους δημοσιογράφους ότι έχουν εκχωρήσει το δικαίωμα τους σε άλλους τρίτους, εκτός Οργανισμών Συλλογικής Διαχείρισης, και να πρέπει κατά συνέπεια οι Οργανισμοί Συλλογικής Διαχείρισης των δημοσιογράφων να τα αναζητήσουν από τρίτους. Ως εκ τούτου θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι η τυχόν εκχώρηση ή άλλη επιβάρυνση του δικαιώματος του εκδότη δεν απαλλάσσει αυτόν από την υποχρέωση προς τους δημιουργούς-δημοσιογράφους.

2.Α. Όσον αφορά την παράγραφο 5 του άρθρου 51Β (εισάγεται με το άρθρο 17 νομοσχεδίου) θα ήταν ορθότερο και νομικά ασφαλέστερο τα κριτήρια της αμοιβής των εκδοτών να ορίζονται ευθέως εκ του νόμου προς αποφυγή αέναων δικαστικών διενέξεων που θα καθιστούσαν ανενεργή την εφαρμογή του. Κατά συνέπεια η παράγραφος 5 , όσον αφορά τα κριτήρια, αλλά και όσον αφορά την γνωμοδότηση (η οποία ορθότερο είναι να ανατεθεί στον Ο.Π.Ι.) και τον δικαστικό προσδιορισμό της αμοιβής θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής : «Τα κριτήρια σχετικά΄με την αμοιβή΄των εκδοτών από΄τους παροχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, είναι η διαδικτυακή΄ επισκεψιμοτητα των αντικειμένων προστασίας, τα έτη δραστηριοποίησης και το μερίδιο στην αγορά΄των παροχών υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας και των εκδοτών, ο αριθμός των δημοσιογράφων που απασχολούνται σε κάθε εκδότη, καθώς και τα οικονομικά΄οφέλη που προκύπτουν από΄τις δημοσιεύσεις και για τα δυο μέρη όσον αφορά΄την προβολή΄και τα διαφημιστικά΄έσοδα. Τα κριτήρια

μπορεί να τροποποιούνται κατά καιρούς με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού. Μέχρι την 31η Μαρτίου εκάστου έτους κάθε ενδιαφερόμενο μέρος υποβάλλει έγγραφη αίτηση προς το άλλο την οποία κοινοποιεί στον ΟΠΙ για την έναρξη της διαπραγμάτευσης για τον προσδιορισμό του ύψους της αμοιβής για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Αν εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από΄την υποβολή΄αίτησης για έναρξη της διαπραγμάτευσης από΄ένα από΄τα ενδιαφερόμενα μέρη, δεν επιτευχθεί΄συμφωνία για το ύψος της αμοιβής, κάθε μέρος μπορεί΄καταφύγει εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την άκαρπη πάροδο της προθεσμίας επίτευξης συμφωνίας κατά το παρόν άρθρο, στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών το οποίο δικάζον με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων αποφασίζει για τον καθορισμό των αμοιβών με βάση τα ανωτέρω κριτήρια. Το αρμόδιο για τον προσωρινό΄και για τον οριστικό΄προσδιορισμό΄της αμοιβής Δικαστήριο δύναται, κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε διάδικου που μπορεί΄να υποβάλλεται και πριν από΄την ορισθείσα δικάσιμο κατά΄τη διαδικασία του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας: (α) να διατάσσει την προσκόμιση των αναγκαίων για τον προσδιορισμό΄της αμοιβής αποδεικτικών στοιχείων από΄τα μέρη και (β) να ρυθμίζει προσωρινά΄τη διατήρηση της ορατότητας του περιεχομένου των εκδοτών στα αποτελέσματα αναζήτησης των παρόχων και να εφαρμόζει αναλογικά τις διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 3 του ν.3959/2011 περί ανταγωνισμού. Η απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου προσβάλλεται εντός εξήντα (60) ημερών από την δημοσίευση της και χωρίς να απαιτείται επίδοση στους αντιδίκους, ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών. Σε περίπτωση που δεν υπάρξει συμφωνία ανάμεσα στα μέρη σύμφωνα με το παρόν άρθρο και από την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα ημερών διαπραγμάτευσης για την συμφωνία και μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, ισχύει και εφαρμόζεται η αμοιβή η οποία προσδιορίστηκε για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Σε περίπτωση που τα μέρη επιτύχουν δικαστικό συμβιβασμό και σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες περατώνεται τυχόν εκκρεμής δίκη ανεξάρτητα από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται. Η καταβολή της αμοιβής στους εκδότες τύπου γίνεται από τους

υπόχρεους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών, εντός τριάντα (30) ημερών από την άκαρπη πάροδο της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών για την επίτευξη συμφωνία, οπότε και η απαίτηση των εκδοτών τύπου καθίσταται ληξιπρόθεσμη και απαιτητή. Σε περίπτωση παρόδου της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών για την υποβολή αίτησης για τον προσδιορισμό των αμοιβών ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών σύμφωνα με το παρόν άρθρο, ισχύει οριστικά η συμφωνία του προηγούμενου έτους. Σε περίπτωση που περισσότεροι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης εκπροσωπούν δημιουργούς έργων που έχουν ενσωματωθεί σε έκδοση τύπου, η κατανομή της αμοιβής σε αυτούς γίνεται ανάλογα με τον αριθμό δημιουργών έργων που έχουν ενσωματωθεί σε έκδοση τύπου που εκπροσωπούν. Η καταβολή του ποσοστού που αντιστοιχεί στους δημιουργούς έργων που έχουν ενσωματωθεί σε έκδοση τύπου γίνεται από τους εκδότες των εκδόσεων τύπου, εντός τριάντα (30) ημερών από την καταβολή σε αυτούς εκ μέρους των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών, οπότε και η απαίτηση των δικαιούχων έργων που έχουν ενσωματωθεί σε έκδοση τύπου καθίσταται ληξιπρόθεσμη και απαιτητή».

Β. Εναλλακτικά αν δεν υιοθετηθούν τα ανωτέρω :

(α) Θα πρέπει να προβλεφθούν μόνο αποκλειστικές προθεσμίες για έκδοση κανονισμού και λοιπών αποφάσεων της ΕΕΤΤ (ή του ΟΠΙ) και για την υποβολή τυχόν υπομνημάτων.

(β) αλλαγή εδαφίων της παρ. 5 :

«Η Επιτροπή, προς τον σκοπό της αποτελεσματικής άσκησης της γνωμοδοτικής αρμοδιότητάς της, με απόφασή της ζητά από οποιοδήποτε από τα ενδιαφερόμενα μέρη να της παράσχει όλα τα αναγκαία οικονομικά στοιχεία για τον προσδιορισμό της ανωτέρω αμοιβής κατά τα κριτήρια που προβλέπονται στον Κανονισμό του πρώτου εδαφίου και να ρυθμίζει τη διατήρηση της ορατότητας του περιεχομένου των εκδοτών στα αποτελέσματα αναζήτησης των παροχων έως την έκδοση της γνωμοδότησής της. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου, η Επιτροπή εφαρμόζει αναλογικά τις διατάξεις του άρθρου 38, παρ.

3 του ν.3959/2011 περί ανταγωνισμού.

Συμπερασματικά για όλη την διαδικασία της παραγράφου 5:

(α) Να καθορίζει ο νόμος κριτήρια τα οποία μπορεί κατά καιρούς να τροποποιούνται με απόφαση ΥΠΠΟ μετά από γνωμοδότηση (ΕΕΤΤ ή ΟΠΙ).

(β)τα μέρη μέσα σε αποκλειστική προθεσμία που ορίζει ο νόμος συζητούν και καταλήγουν.

(γ) Αν δεν καταλήξουν μέσα στην προθεσμία ισχύει η συμφωνία του προηγούμενου έτους μεταβατικά μέχρι την έκδοση απόφασης.

(δ) Όποιο μέρος ενδιαφέρεται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, καταφεύγει στο δικαστήριο το οποίο με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων αποφασίζει. Προσοχή όμως: όχι με προσωρινή ρύθμιση κατάστασης και μετά με οριστική απόφαση αλλά απευθείας με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με την διαδικασία όμως των ασφαλιστικών μέτρων και έφεση στο Τριμελές Εφετείο. Μέχρι όμως την τελεσιδικία ισχύει το (γ) και γίνεται διανομή με το (γ). Οπότε η τελεσίδικη απόφαση εν τέλει οδηγεί σε καταβολή διαφορών, κατά περίπτωση. Στην πράξη είναι ότι ισχύει τώρα στο άρθρο 18 του ν.2121/1993.

3.Το άρθρο 15Β που εισάγεται από το άρθρο 23 του σχεδίου αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15Β

Δικαίωμα ανάκλησης

1.Όταν ο δημιουργός έχει συνάψει αποκλειστική΄σύμβαση εκμετάλλευσης η΄αποκλειστική΄άδεια εκμετάλλευσης η΄σύμβαση μεταβίβασης των περιουσιακών του δικαιωμάτων επί έργου η΄άλλου αντικειμένου προστασίας προς τον σκοπό΄της εκμετάλλευσης, έχει δικαίωμα να ανακαλέσει εν ολω η΄εν μέρει τη σύμβαση η΄την άδεια η΄τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων, η΄να αρει τον αποκλειστικό΄χαρακτήρα της σύμβασης, όταν δεν λαμβάνει χώρα η εκμετάλλευση συνολικά του έργου αυτού΄ή μέρους των εξουσιών

που απορρέουν από αυτό η΄άλλου αντικειμένου προστασίας.
2.Το δικαίωμα ανάκλησης η΄άρσης του αποκλειστικού΄χαρακτήρα της σύμβασης της παρ. 1 μπορεί΄να ασκηθεί μόνο μετά την πάροδο εύλογου χρονικού΄διαστήματος από΄τη σύναψη της συμφωνίας για τη χορήγηση αποκλειστικής άδειας η΄τη σύναψη αποκλειστικής σύμβασης η΄τη σύμβαση μεταβίβασης των δικαιωμάτων. Ο δημιουργός ενημερώνει τον αντισυμβαλλόμενό΄του και ορίζει εύλογη προθεσμία, εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί΄η εκμετάλλευση των δικαιωμάτων που αποτελούν αντικείμενο της αποκλειστικής άδειας η΄της αποκλειστικής σύμβασης η΄της σύμβασης μεταβίβασης.

3.Αν το έργο περιλαμβάνει τη συμβολή΄περισσότερων του ενός δημιουργών, η άσκηση του δικαιώματός της παρ. 1 από΄έναν μεμονωμένο δημιουργό΄αποκλείεται όταν η συμβολή΄του δεν είναι σημαντική΄, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού΄έργου. Ο περιορισμός αυτός της εφαρμογής της παρ. 1 δεν καταλαμβάνει έργα τα οποία περιλαμβάνονται σε έργα συλλογικά ή συνεργασίας ή σύνθετα, όπως μπορεί να είναι οι εκδόσεις τύπου και τα οποία όμως προστατεύονται και μόνα τους εκτός των έργων αυτών έργων συνεργασίας, των συλλογικών ή σύνθετων έργων.

4.Το δικαίωμα ανάκλησης δεν εφαρμόζεται στα κινηματογραφικά΄ και εν γένει στα οπτικοακουστικά΄έργα, με την εξαίρεση των έργων που αποτελούν μέρος έκδοσης τύπου όπως ορίζεται στο άρθρο 51Β του παρόντος νόμου.

5. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται, αν η έλλειψη εκμετάλλευσης οφείλεται κυρίως σε συνθήκες, τις οποίες θα αναμενόταν ευλόγως να αρέι ο δημιουργός.

6. Οποιαδήποτε συμβατική΄διάταξη παρεκκλίνει από΄τον μηχανισμό΄ ανάκλησης που προβλέπεται στην παρ. 1 είναι έγκυρη, μόνο εφόσον βασίζεται σε συμφωνία που προκύπτει από΄συλλογικές διαπραγματεύσεις.».

4. Στο άρθρο 18 του ν.2121/1993, ως ισχύει, η παρ. 9 η οποία έχει καταστεί αποδεδειγμένα δυσλειτουργική αντικαθίσταται ως

εξής:

Όταν στην ίδια κατηγορία ή υποκατηγορία δικαιούχων υπάρχουν περισσότεροι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης και η συμφωνία για τη μεταξύ τους κατανομή του ποσοστού της εύλογης αμοιβής δεν έχει επιτευχθεί μέχρι την 1η Απριλίου εκάστου έτους, η κατανομή των ποσοστών της εύλογης αυτής αμοιβής στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης της κάθε κατηγορίας ή υποκατηγορίας δικαιούχων, ο τρόπος είσπραξης και καταβολής, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζεται με απόφαση του ΟΠΙ. **Απόφαση επέρχεται αν συμφωνήσει το 67% των υπαρχόντων και νομίμως αδειοδοτημένων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, που εκπροσωπούν την ίδια κατηγορία ή υποκατηγορία δημιουργών**. Αν δεν έχει κατατεθεί μέχρι την 1η Απριλίου η συμφωνία στον ΟΠΙ **υπογεγραμμένη από το 67% των υπαρχόντων και νομίμως αδειοδοτημένων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, που εκπροσωπούν την ίδια κατηγορία ή υποκατηγορία δημιουργών, εκδίδεται μέχρι την 31η Μαΐου του ιδίου έτους, κατά αποκλειστική προθεσμία,** απόφαση του ΟΠΙ που διαμορφώνεται σύμφωνα με τις απόψεις των ενδιαφερόμενων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, την καλή πίστη, τα συναλλακτικά ήθη, **τα στοιχεία τα οποία προκύπτουν από την έρευνα αγοράς** και τις ακολουθούμενες πρακτικές σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο. **Για τον σκοπό αυτό, ο ΟΠΙ υποχρεούται κάθε τρία (3) έτη να προβαίνει σε προσήκουσα έρευνα της αγοράς για να συγκεντρώσει τα αναγκαία στοιχεία τα οποία να είναι διαθέσιμα για την επόμενη τριετία. Η χρηματοδότηση της έρευνας γίνεται κατά 70% από τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και κατά 30% από τον ΟΠΙ. Η συμμετοχή των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης είναι ανάλογη του ποσοστού συμμετοχής στην εύλογη αμοιβή κατά το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό έτος από το έτος κατά το οποίο γίνεται η έρευνα αγοράς. Κάθε Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης υποχρεούται να προκαταβάλλει στον ΟΠΙ το ποσό το οποίο τους αντιστοιχεί κατά τα ανωτέρω. Σε περίπτωση που αυτό δεν γίνει δύναται αυτό να εισπραχθεί με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.** Οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης που δεν συμφωνούν

με την απόφαση του ΟΠΙ ή με την συμφωνία του 67% **των υπαρχόντων και νομίμως αδειοδοτημένων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, που εκπροσωπούν την ίδια κατηγορία ή υποκατηγορία δημιουργών εφόσον ανήκουν στην εκπροσωπούν δημιουργούς της συγκεκριμένης κατηγορίας ή υποκατηγορίας που αφορά η απόφαση ή η συμφωνία, μπορούν να ζητήσουν από το Μονομελές Πρωτοδικείο δικάζον, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, να καθορίσει άλλη κατανομή. Οι οφειλέτες όμως υποχρεούνται να καταβάλουν στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης την εύλογη αμοιβή με βάση την απόφαση του ΟΠΙ ή την συμφωνία και ο ΟΠΙ να καταβάλλει στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης σύμφωνα με την απόφαση του ή με την συμφωνία. Η καταβολή από τους οφειλέτες συνεπάγεται την εξόφληση και ελευθέρωσή τους.**

5. Όσον αφορά την τροποποίηση του άρθρου 18 ν. 2121 σχετικά με τον υπολογισμό της αξίας των τεχνικών μέσων για τα οποία καταβάλλεται εύλογη αμοιβή προτείνουμε να απαλειφθεί».

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ